

От този брой вестник „Застраховател прес“ започва да представя пенсионните модели в 12 европейски държави - Австрия, Белгия, Великобритания, Германия, Дания, Ирландия, Латвия, Норвегия, Португалия, Холандия, Швеция, Швейцария.

От друга страна, периодично ще запознаваме читателите на вестника с правата, които ще придобият, след като вече страната ни е член на ЕС (съгласно разработения материал от НОИ „Координиране на схемите за социална сигурност в Европейската общност“).

на схема. Освен това има пенсии по специализираната схема за държавни служители, които не са взети предвид в посочените проценти.

Реформата

Значителни преобразования в обхвата на пенсионерите настъпват с въведената през юли 1996 г. категория на така наречените „отскоро самонаети работници“. Тази реформа се опитва да включи там, където е възможно, всички хора с

признати разходи. Но този подход може да се приложи само за една четвърт от вноските до определен фиксиран таван, който зависи от големината на домакинството.

В пенсионноосигурителната система на Австрия 94 на сто от населението участва в първия стълб, а във втория и третия - едва по 3 процента.

В Австрия общата пенсионноосигурителна система се гради върху принципа за изплащане на пен-

разходите за пенсии, или 6,1% от брутният вътрешен продукт. С последната пенсионна реформа се цели да се намали този растеж, така че през 2030 г. държавата да осигури 39,2% от разходите за пенсии, което е 5,8% от брутният вътрешен продукт.

Държавната субсидия не съдържа разходите за така наречените компенсационни плащания. Тези суми изпълняват функцията на минимална

АВСТРИЙСКАТА СИСТЕМА

● **Личните пенсии в нея се основават на осигурителния принос на всеки отделен човек, а ако пенсионерът издържа деца, месечно му се добавят 300 шилинга**

В Австрия всички хора с трудови доходи са включени в пенсионноосигурителната система. Общата система засяга всички работещи, като за някои професионални съсловия (например миньори) има отделни разпоредби, съществуват също така две специализирани системи, които съответстват на общата - за земеделски стопани и хора със свободни професии, различни системи за държавни служители (например във федералното правителство, в министерствата или в управата на различни райони).

Има и пенсионни схеми за определени професии на свободна практика (адвокати, лекари), както и подобни специализирани схеми (за нотариуси). Всички тези системи са от класическия вид „първи стълб“, с изключение на схемите за някои свободни професии или заетост на хонорар, които функционират в допълнение на обичайната специализирана система за самонаети. По принцип пенсията зависи от продължителността на периода, през който даден човек е участвал в схемата, и от общата сума на изплачените вноски.

За получаване на пенсия за прослужено време се изисква определен минимален период на участие в общата схема независимо за какъв вид пенсия става дума.

Тъй като австрийската пенсионна система е свързана с трудовите доходи, осигурителните периоди се разглеждат според този минимален период на участие, като тук се включват и други съизмерими периоди, през които не са били плащани вноски (например свързани с отглеждането на деца, военна служба или време, през което са получавали някакви социални помощи), периоди на учебни курсове или допълнителна квалификация, но само ако са внасяни съответните осигуровки.

КАКВИ ВИДОВЕ ПЕНСИЯ ЗА ПРОСЛУЖЕНО ВРЕМЕ ИМА В АВСТРИЯ?

- редовна пенсия;
- ранна пенсия поради безработица;
- ранна пенсия благодарение на продължителен осигурителен период;
- ранна пенсия поради намалена трудоспособност (за щатни работници) или поради невъзможност за лична издръжка (при самонаети);
- гъвкава (временна) пенсия за прослужено време.

Правото да се получава пълна пенсия зависи от периода, през който са плащани осигуровки, като според възрастта на пенсионирани може да се изисква различно време.

С пенсионните реформи през последните години се въвеждат промени по отношение на броя осигурителни периоди, изисквани за индивидуалните схеми. Основната тенденция е този брой да расте, за да бъде по-трудно ранното пенсиониране (вземат се мерки за увеличаване на фактическата възраст).

Пенсионната възраст при обикновената пенсия за прослужено време за мъжете е 65, а за жените - 60 години. При ранното

пенсиониране (с изключение на случаите поради намалена трудоспособност или ограничена възможност за лична издръжка) възрастта е 60 години за мъжете и 55 - за жените. При споменатите изключения възрастта за всички е 55 години. От 1.09.1996 г. тя се променя на 57 години за мъжете.

Пенсията в Австрия зависи от продължителността на периода, през който човекът е участвал в пенсионната система, както и от осигурителния доход. Вноски се плащат до една определена максимална стойност (за 2000 г. - 43 200 шилинга месечно плюс 86 400 шилинга за 13-о и 14-о месечно плащане). Днес не се взема предвид целият трудов стаж, а от всички периоди се отделят само най-добрите 15 години, като за по-отдалечените периоди е необходима индексация.

Австрийската пенсионноосигурителна система зависи преди всичко от изплащаните вноски. Но се вземат предвид и някои съизмерими периоди, които нямат съответен осигурителен еквивалент, както и минималната защита, предоставена независимо от вноските чрез система за компенсационни помощи.

В австрийската система личните пенсии се основават на осигурителния принос на всеки отделен човек. С други думи, семейното положение не играе роля. Но ако пенсионерът издържа деца, месечно му се добавя 300 шилинга. Семейното положение обаче се взема в предвид при случаите на минимална пенсия 11 859 шилинга за брачна двойка и се увеличават с 885 шилинга за всяко дете, което съпружките издържат.

Държавната пенсионноосигурителна система в Австрия практически обхваща цялото работещо население

Ако отговарят на условията за отпускане на пенсия, 80 % от мъжете и 60 % от жените са включени в държавната пенсионноосигурител-

на трудови доходи в система за осигурително плащане. Следователно така се обхващат хората със свободни професии, които остават извън традиционните за търговски предприятия или компании трудови разпоредби (телевизионни работници, самонаети, които работят на базата на трудови договори). Освен това чрез тази реформа се осигурява възможност и за хората с нископлатен труд (месечен доход от трудова заетост, ненадхвърлящ 3 977 австрийски шилинга) да бъдат включени в задължително или доброволно осигурително плащане. Благодарение на тези мерки още 60 000 души ще се присъединят към задължителната пенсионноосигурителна схема.

В Австрия „вторият стълб“ (допълнителните пенсионни схеми) традиционно играе второстепенна роля.

Тук не съществува обща задължителна схема по „втория стълб“. Данните показват, че само около 300 000

сигурителни вноски

Това са вноските, изплащани от осигуряващите се (и техните работодатели, ако не са самонаети), и държавните субсидии. Участието на тези финансови източници е различно в отделните системи.

В общата система за щатните работници и специализираната система за самонаетите се отнасят не само пенсията за прослужено време, но и пенсията при инвалидност, и наследствените пенсии в рамките на държавната схема в Австрия.

Днес 74,6% от приходите по тази схема идват от вноските на осигуряващите се, а останалата част от държавни субсидии (24,4% от разходите за пенсии). Но тук има значителни различия между схемите за щатни работници (17 % от пенсионните разходи) и самонаети (68,2%).

Държавната субсидия има значение преди всичко за дългосрочните аспекти на пенсионноосигурителната схема, ето защо е добре да се направи сравнение с брутният вътрешен продукт.

Според проучване, проведено от социалното министерство през 1997 г., ако системата не се промени, държавната субсидия ще нараства и през 2030 г. най-вероятно ще бъде 39,8% от

души участват в допълнителни пенсионни схеми, от които или вече получават, или очакват да получат определени суми.

„Третият стълб“ (индивидуални пенсионни схеми)

В Австрия зависи от личната преценка на всеки човек. Данъчните реформи от 2000 г. предоставят стимул за индивидуално пенсионно осигуряване чрез „модела на допълнителните вноски“. Така се дава предимство на допълнителните схеми с частни осигурителни компании. Става дума за вноските на работниците към даден пенсионен фонд (което е част от „втория стълб“), както и на спестявания в пенсионен инвестиционен фонд или на доброволни добавки по държавната пенсионноосигурителна схема. Допълнителните суми, възстановени от държавата през 2000 г., са максимум 481,61 шилинга. Сумите по индивидуалните схеми, които влизат в „модела на допълнителните вноски“, не се облагат с данъци. Алтернатива на това е възможността при някои видове индивидуални схеми направените вноски да се извадят от облагаемия доход като нормативно

пенсия и се добавят към пенсията, които са под фиксиран годишен минимум. Изплащат се от държавния бюджет. През 1999 г. вноските, платени от осигуряващите се, възлизат на 219 000 милиона шилинга, а резервът за компенсация е 10 000 милиона шилинга.

Несъмнено взаимодействието между вноските на осигуряващите се и държавната субсидия затруднява хората да разберат как точно става финансирането на пенсията им.

Преди последната пенсионна реформа „предполагемият“ процент на вноските, ако нямаше държавна субсидия, би се равнявал на 31,2% (при действително плащани 22,8%) и биха нараснали до 34,2% през 2020 г. и 42,8% през 2030 г. Но след мерките, предприети благодарение на реформата през 2000 г., „предполагемият“ процент на вноските през 2010 г. ще е 34, през 2020 г. - 36,8, а през 2030 г. - 41,8.

През последните години процентът на вноските остава постоянен. Те са 22,8%, от които работодателят плаща 12,55%, а работникът - 10,25%.

КОДЕКСЪТ ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ ОТНОВО ЩЕ БЪДЕ ПРЕКРОЕН

„Четвъртият стълб“ у нас ще бъде поставен под строг контрол от ЕС

Става дума за т.нар. Фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми, наричани от експертите „четвърти стълб“ на осигурителната система в страната.

След приемането на България в ЕС с цел свободно предоставяне на услуги Европейската директива изисква държавите-членки да разрешат на институциите, които управляват професионални пенсионни схеми, да поверят съхранението на активите им на банки-попечители. Изискването е те да са одобрени за тази дейност и да са установени в друга държава-членка. Дадена е възможност банка-попечителка на професионален пенсионен фонд да бъде и банка, която е получила съответното разрешение

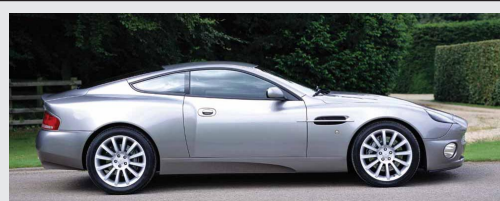
от компетентния орган на страната-членка, която предоставя директно или чрез клон услуги на територията на България.

По тази причина Кодексът за социално осигуряване (КСО) отново ще бъде прекроен.

Промени в КСО има и по отношение изискванията за предоставяне на информация от страна на пенсионните дружества на осигурените лица при осъществяване на дейност в чужбина.

Според промените, когато управлението на професионални схеми се извършва на чуждестранно предприятие, осигурените лица ще могат да се информират за размера на пенсионните си плащания съгласно съответната професионална схема. Те ще бъдат запознавани и с размера на плащанията, в случай че осигуряването бъде прекратено.

Страницата подготви ИЛЕАНА СТОЯНОВА

www.autoexpert.bg

